

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МИКОЛАЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

«30»

серпня

Є. С. Полякова

2024 року

**МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ
ПРАКТИКА (КОМПЛЕКСНА З ФАХУ)**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ - БАКАЛАВР

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Миколаїв – 2024 рік

Затверджено на засіданні кафедри управління та адміністрування функцій обліку і оподаткування в системі фінансів, банківської справи та страхування.
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Укладач: Полякова Є.С.

Методичний супровід програми виробничої практики (комплексна з фаху) для здобувачів освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання / укл. Є. С. Полякова – М. : ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка, 2024. – 13 с. (Укр. мов.)

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма виробничої практики для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання розроблена згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів зазначеної спеціальності та відповідно до Положення про організацію практики здобувачів освіти ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» від 03.08.2015 № 01/15, затвердженого наказом ректора від 31.08.2015 № 79. (зі змінами та доповнюваннями, редакція 5-2020, протокол Вченої ради ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» № 05/20 від 24 грудня 2020 р. затверджених наказом ректора від 24 грудня 2020 року № 142).

Дана програма навчальної практики є основним навчально-методичним документом, що дає уяву про систему практичної підготовки (вид практик, тривалість, мету, завдання, фахові компетентності здобувачів вищої освіти та форми й методи контролю) здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання.

Практика здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом процесу підготовки бакалаврів з фінансів, банківської справи та страхування у вищому навчальному закладі. Практична підготовка здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр» спрямована на безперервність та послідовність набуття й удосконалення здобувачами вищої освіти практичних навичок і вмінь, оволодіння компетентностями з основних фахових дисциплін, професійним досвідом для забезпечення готовності здобувача вищої освіти до самостійної трудової діяльності.

Для проведення виробничої практики (технологічної по спеціальності) здобувачами вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр» як бази можуть використовуватися підприємства різних галузей національної економіки, бюджетні й фінансово-кредитні установи, що знаходяться у Миколаївській області чи в інших областях України, а також підприємства, організації, установи за кордоном за умови забезпечення базою практики виконання у повному обсязі програми практики. Здобувачі вищої освіти мають право самостійно, з дозволу кафедри або деканату факультету, обирати для себе базу проходження практики і пропонувати її для укладення договору на проведення практики.

Строки проведення практик визначаються навчальним планом, затвердженим ректором.

1. ВИД ПРАКТИКИ, ЇЇ ТРИВАЛІСТЬ, МЕТА, ЗАВДАННЯ, ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальним планом передбачено виробничу практику (табл. 1.1) для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання.

Таблиця 1.1

Види практик та особливості організації їх проведення для здобувачів вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр» денної форми навчання

№ з/п	Вид і назва практики	Курс / семестр	Тривалість практики			Бази для проходження практики
			тижнів	годин	кредитів	
1	Виробнича практика (комплексна з фаху)	4 / 8	4	120	4	Підприємства різних галузей національної економіки, бюджетні й фінансово-кредитні установи

Мета і завдання практики

Метою проходження практики є поглиблення, узагальнення і вдосконалення набутих здобувачем вищої освіти знань у вищому навчальному закладі з фінансів, банківської справи та страхування; оволодіння професійним досвідом, компетентностями з основних фахових дисциплін; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в реальних умовах функціонування суб'єкта підприємництва.

Завдання виробничої практики (комплексної з фаху):

- вивчення організаційної структури суб'єкта підприємництва та з'ясування місця й значення в ній фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу);
- ознайомлення зі структурою фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу) бази практики;
- набуття досвіду здійснення фінансово-економічної характеристики суб'єкта підприємництва;
- закріплення практичних навичок із фаху на базі конкретного суб'єкта підприємництва;
- формування фахових здібностей здобувачів вищої освіти на базі одержаних у вищому навчальному закладі теоретичних знань;
- збір матеріалу для виконання індивідуального завдання та самостійної роботи

здобувача вищої освіти;

- закріплення навичок підготовки наукових доповідей.

У результаті проходження виробничої практики здобувач освіти повинен

знати: процес нарахування податків і зборів, нормування оборотних коштів та фінансового забезпечення відтворення основних засобів; процес фінансування та інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва; процес фінансового планування та здійснення підприємством зовнішньоекономічної діяльності; процес виконання фінансової роботи у бюджетних і фінансово-кредитних установах; процес оцінки основних фінансових показників діяльності банку; організації розрахункових операцій підприємств банківською установою; процес ведення касові операції банку; процес кредитування підприємств банківською установою; процес надання депозитних послуг банком; процес організації розрахунків платіжними картками; процес надання інших банківських послуг підприємствам.

вміти: нараховувати податки і збори та оформляти податкову звітність; уміння здійснювати нормування оборотних коштів та визначати джерела формування оборотних активів; аналізувати склад, структуру та розраховувати показники стану й ефективності використання основних і оборотних активів суб'єкта підприємництва; визначати фінансові результати, чистий рух грошових коштів суб'єкта підприємництва; аналізувати точку беззбитковості підприємства; аналізувати джерела фінансування, зміни у власному капіталі суб'єкта підприємництва та розподіляти його чистий прибуток; визначати потребу в кредитах та оцінювати кредитоспроможність позичальника; обирати форму фінансування суб'єкта підприємництва на основі оцінювання ефективності формування капіталу із внутрішніх і зовнішніх джерел; оцінювати ефективність реальних і фінансових інвестицій; відображати вартість фінансових інвестицій у фінансовій звітності суб'єкта підприємництва; нараховувати й оподатковувати дивіденди, визначати ефективність дивідендної політики суб'єктів підприємництва; проводити аналіз фінансового стану, прогнозувати показники діяльності та складати фінансові плани суб'єкта підприємництва; виконувати фінансову роботу у сфері зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта підприємництва; виконувати фінансову роботу в бюджетних і фінансово - кредитних установах; оцінювати основні фінансові показники діяльності банку; організовувати розрахункові операції підприємств банківською установою; проводити касові операції банку; проводити кредитування підприємств банківською установою; надавати депозитні послуги банком; організовувати розрахунки платіжними картками; надавати інші банківські послуги підприємствам.

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння освітнього компонента:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою.
- Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність бути критичним і самокритичним.

- Здатність працювати автономно.
- Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
- Здатність здійснювати ефективні комунікації.

У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
- Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
- Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовою у професійній діяльності.
- Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
- Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
- Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Рекомендована структура (тематичний план) виробничої практики (комплексної з фаху) наведена у табл. 1.2.

Таблиця 2.14

Структура (тематичний план) виробничої практики (комплексної з фаху)

Зміст практики	Кількість годин
1. Загальна характеристика та організаційна структура суб'єкта підприємництва	30
2. Фінансово-економічна характеристика суб'єкта господарювання	30
3. Практичні аспекти фахових дисциплін у фінансовій діяльності суб'єкта підприємництва	30
4. Індивідуальне завдання	30
Разом	120

3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Після закінчення терміну практики в установленій наказом ректора ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка» строк здобувачі вищої освіти звітують про її результати перед відповідальною кафедрою.

Форма контролю з виробничої практики (технологічної по спеціальності) – диференційований залік.

Формою звітності здобувача вищої освіти за навчальну практику є щоденник встановленої форми, який ведеться під час практики й систематично перевіряється керівником практики. Для ширшого висвітлення змісту навчальної практики здобувач вищої освіти крім такого щоденника може додатково вести щоденник у довільній формі із зазначенням дати й обсягу виконаних робіт. Після закінчення навчальної практики здобувачі вищої освіти здають щоденники викладачу-керівнику практики.

Форма звітності здобувача вищої освіти за виробничу практику – це подання письмового звіту й щоденника. Здобувач вищої освіти складає звіт з виробничої практики відповідно до її структури (тематичного плану) безпосередньо під час проходження практики. В щоденнику практики згідно з термінами практики зазначаються дати прибуття на підприємство (в організацію, установу) й вибуття з підприємства (організації, установи) здобувача вищої освіти, які завіряються підписом керівника практики від бази практики та печаткою; мають бути заповнені календарний графік проходження практики, що складається на основі структури (тематичного плану) практики, загальні відомості про базу практики, господарсько-виробнича характеристика бази практики, робочі записи під час практики. Допускається зміна окремих питань тематичного плану практики, послідовності їх розкриття і кількості відведених на них годин (із урахуванням специфіки діяльності бази практики) за умови попереднього погодження таких змін із керівником практики від кафедри. Календарний графік проходження практики підписується керівниками практики від кафедри та від підприємства (організації, установи) й завіряється печаткою бази практики. Записи у щоденнику мають бути за всі дні проходження практики з фіксацією робіт, які виконував здобувач вищої освіти. В останній день практики керівник практики від підприємства (організації, установи) дає відгук-характеристику, в якому може вказувати рекомендовану оцінку (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) за проходження здобувачем вищої освіти практики, завіривши його підписом і печаткою.

Звіт разом із належно оформленим щоденником виробничої практики у визначені строки подається на кафедру фінансів і кредиту для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачу – керівнику практики від кафедри. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт з практики допускається до захисту.

Супровідні документи з виробничої практики (повідомлення, договір про проведення практики здобувачів вищої освіти вищого навчального закладу) надаються здобувачами вищої освіти координатору з практичної підготовки по

спеціальності до реєстрації звіту на кафедрі.

Звіти й щоденники з практик зберігаються на відповідальній кафедрі протягом трьох років у викладача-керівника практики або, в разі їх передачі актом передачі на зберігання, – у матеріально-відповідальній особі кафедри.

Методами контролю проходження здобувачами вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр» є: оцінювання викладачем, керівником практики від кафедри, виконання програми й оформлення результатів практики та роботи здобувача вищої освіти на практиці, захист звіту з практики у комісії, призначеній наказом ректора ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка».

Під час захисту звітів з виробничої практики здобувачі вищої освіти мають показати теоретичні й практичні знання, довести обґрунтованість і доцільність своїх пропозицій з питань тематичного плану практики.

Результати проходження здобувачем вищої освіти практики оцінюються за 100-бальною шкалою, 4-бальною шкалою і Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС). Чинні нормативні документи в сфері вищої освіти передбачають наступний варіант узгодження між зазначеними підходами до оцінювання та характеристику окремих позицій оцінювання (табл. 3.1).

Оцінка за виробничу практику включає: оцінку за проходження практики (виконання програми практики); оцінку за оформлення результатів практики (звіту, щоденника й супровідних документів); оцінку роботи здобувача вищої освіти на практиці; оцінку засвоєння програми практики (за захист звіту).

Таблиця 3.1

Довідник з розподілу оцінок

Оцінка (за національною шкалою) /	Мін. бал	Макс. бал
1	2	3
Національна диференційована шкала / National differentiated grade		
Відмінно / Excellent	90	100
Дуже добре / Very good	80	89
Добре / Good	65	79
Задовільно / Satisfactory	55	64
Достатньо / Enough	50	54
Незадовільно / Fail	35	49
Неприйнятно / Unacceptable	1	34
Національна недиференційована шкала / National undifferentiated grade		
Зараховано / Passed	50	100
Не зараховано / Fail	0	49
Шкала ЄКТС / ECTS grade		
A	90	100
B	80	89
C	65	79
D	55	64
E	50	54
FX	35	49
F	1	34

Діапазон розподілу балів оцінки виробничої практики з урахуванням змісту й оформлення звіту та щоденника, повноти заповнення супровідних документів, змісту відгуків керівників практики від бази практики й кафедри, процедури захисту, що дає змогу виявити обсяг практичних умінь і навичок, отриманих здобувачем вищої освіти під час проходження практики, сумлінність його ставлення до виконання програми практики, наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Розподіл балів оцінки за виробничу практику здобувача вищої освіти денної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
Проходження практики (виконання програми практики) (0–45)	
Оформлення результатів практики (звіту, щоденника й супровідних документів) (0–15)	
Оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці (0–10)	
Засвоєння програми практики (захист звіту) (0–30)	
за 100-бальною шкалою за 4-бальною шкалою рейтинг ЄКТС	

Перелік параметрів оцінювання проходження практики та відповідний діапазон розподілу балів доводиться до відома здобувачів вищої освіти перед початком практики.

У випадку, якщо після оцінювання виконання програми виробничої практики, оформлення її результатів та врахування оцінки роботи здобувача вищої освіти на практиці загальна оцінка становить менше 30 балів, здобувач вищої освіти не допускається до захисту звіту з виробничої практики.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з ВНЗ МТУ «Миколаївська політехніка».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вовчак О. Д. Страхові послуги : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Д. Вовчак, О. І. Завійська. – Львів : Компакт- ЛВ, 2005. – 656 с.
2. Козьменко О. В. Страхування і страховий ринок : термінологія, законодавство і динаміка розвитку : монографія / О.В. Козьменко. – Суми : Ділові перспективи, 2006. – 68 с.
3. Меренгс Е. Лізинг в Україні / Е. Меренгс // Лізинг в Україні. – 2006. – № 1. – С.1–4.
4. Науменкова С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / С. В. Науменкова, В. І. Міщенко. – Київ : Знання, 2010. – 532 с.
5. Смоляк В. А. Страхування : навч. посіб. / В. А. Смоляк, Є. Ю. Кузькін. – Харків : ІНЖЕК, 2007. – 272 с.
6. Страхування : підручник / під. ред. В.Д. Базилевича. – Київ : Знання, 2008. – 1019 с.
7. Страхування: теорія та практика : навч. посіб. / за ред. д.е.н., проф. Н. М. Внукової. – Харків : Бурун Книга, 2009. – 656 с.
8. Технологія лізингу : монографія / Н. Рязанова, Р. Іваненко, В. Різник [та ін.] ; за ред. Г. Т. Сенькович. – Київ : ЦНТ "Гопак", 2010. – 320 с.
9. Все про ломбарди України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lombard.org.ua>.
10. Дані фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>
11. Інтернет журнал зі страхування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.forINSURER.com>.
12. Інформаційний портал Всеукраїнської Асоціації ломбардів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lombard.org.ua>.
13. Інформаційний портал Національної асоціації кредитних спілок України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unascu.org.ua>.
14. Інформаційно-аналітичний портал "Лізинг в Україні" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://leasinginukraine.com>.
15. Методичні рекомендації щодо порядку складання приміток до фінансової звітності банків України : Постанова Правління Національного банку України від 29.12.2015 р. № 965 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
16. Офіційний Веб-сайт Ліги страхових організацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uainsur.com>.
17. Офіційний Веб-сайт Національної Асоціації Недержавних пенсійних фондів та Адміністраторів недержавних пенсійних фондів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.narfa.ukrnet.biz>.
18. Офіційний Веб-сайт Української Асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.
19. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.
20. Офіційний сайт Українського об'єднання лізингодавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.leasing.org.ua>.

20. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.
21. Офіційні Веб-сайти компаній з управління активами та інвестиційних компаній [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prostobank.ua>
22. Офіційні Веб-сайти кредитних спілок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://organizations.finance.ua>
23. Офіційні Веб-сайти лізингових компаній [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://investing.org.ua>.
24. Портал кращих інвестицій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kya.com.ua>.
25. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова НБУ від № 368 28.08.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
26. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Правління Національного банку України від 24.10.2011 р. № 373 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
27. Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами) : Розпорядження ДКЦПФРУ від № 341 26.05.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://zakon.nau.ua>.
28. Про затвердження Переліку внутрішніх положень та процедур кредитної спілки : Розпорядження Держфінпослуг № 116 від 11.11.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
29. Про затвердження Положення про здійснення компанією з управління активами ІСІ професійної діяльності з управління активами ІСІ : Рішення ДКЦПФРУ від № 13 11.01.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
30. Про затвердження Положення про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондів) : Рішення ДКЦПФРУ від №201 02.07.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
31. Про затвердження Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами : Розпорядження Держфінпослуг № 3981 від 26.04.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
32. Про затвердження Положення про порядок складання, формування та подання адміністратором недержавного пенсійного фонду звітності з недержавного пенсійного забезпечення : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України № 674 від 27.10.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
33. Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків : Постанова Правління Національного банку України від № 279 06.07.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon1.rada.gov.ua>

34. Про затвердження Положення про склад та структуру активів інституту спільного інвестування : Рішення ДКЦПФРУ №12 від 11.01.2002. р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
35. Про затвердження Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 16 січня 2004 року № 7 (із змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 17 грудня 2015 року № 3201) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>
36. Про затвердження Порядку обчислення та обліку прибутку (збитку) від інвестування активів недержавного пенсійного фонду : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України №424 від 02.04.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
37. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг України № 39 від 03.02.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
38. Про затвердження Порядку складання та подання звітності кредитними спілками та об'єднаними кредитними спілками до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України : Розпорядження Держфінпослуг № 177 від 25.12.2003 р. (із змінами і доповненнями, внесеними розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 17 грудня 2015 року № 3201) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
39. Про затвердження Порядку складання та подання звітності ломбардами до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: Розпорядження Держфінпослуг № 2740 від 04.11.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
40. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринку фінансових послуг України від № 3755 17.03.2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua-info.biz>.
41. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) : Закон України від № 2299-III 15.03.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
42. Про кредитні спілки : Закон України № 2908-III від 20.12.2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>
43. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 р. № 1057-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
44. Про страхування : Закон України № 85/96-ВР від 07.03.1996 р.

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
45. Про фінансовий лізинг : Закон України 723/97-ВР від 16.12.1997 р.
[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
46. Страхування України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.ukrstrahovanie.com.ua>.
47. Україна Лізинг [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.ukrleasing.info>.